

Grunnlagsdokument SAMLET KUNNSKAPSGRUNNLAG TIL KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

2021-2040

Revidert mai 2021

Innledning og innhold

Dette dokumentet gir en oversikt over viktige utviklingstrekk, samt utfordringer og muligheter Bærum kommune står overfor som samfunnsutvikler og organisasjon. Dokumentet har en tematisk oppbygging, og er ment å være et enkelt supplement til grunnlagsdokumentet som ligger til grunn for kommuneplanens samfunnsdel. Dokumentet er ikke uttømmende.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) pålegger kommunen å holde løpende oversikt over innbyggernes helsetilstand og de faktorer som påvirker denne. Hvert fjerde år skal denne oversikten gjøres skriftlig og ligge som et grunnlagsdokument for kommunens planlegging og styring. Oversiktsdokumentet kan leses [her](#).

Videre er diskusjonsgrunnlaget for revisjon av arealstrategien tilgjengelig [her](#).

Dokumentet belyser følgende tema:

- ▶ [Føringer for planarbeidet](#)
- ▶ [Kommunens plansystem](#)
- ▶ [Trender og økonomiske framtidutsikter](#)
- ▶ [Befolkningsutvikling og sammensetting](#)
- ▶ [Næringsliv og sysselsetting](#)
- ▶ [Folkehelse og levekår](#)
- ▶ [Klima og miljø](#)
- ▶ [Mobilitet og infrastruktur](#)
- ▶ [Samfunnssikkerhet og beredskap](#)
- ▶ [Bærum kommune som organisasjon](#)
- ▶ [Nullpunktsmåling: hvor bærekraftig er Bærum?](#)

Bærum kommune

Bærum er Norges 5. største kommune i innbyggertall og ligger sentralt på Østlandet som en del av hovedstadsregionen. Vår attraktive og sentrale beliggenhet, vår kompetente organisasjon, vårt fremoverlente næringsliv og store frivilligkraft gjør oss til en sentral aktør i samfunnsutviklingen i regionen, med stor påvirkningskraft.

I tillegg til Oslo grenser Bærum i sørvest til Asker og Lier, i nordvest til Hole og Ringerike, og har i sørøst kystlinje til Indre Oslofjord med grense til Nesodden.

Som i Oslo er store deler av kommunen fortsatt avsatt som utmark hvor det ikke er tettbebyggelse. Kommunens tettsteder dekker 37 % av arealet. Befolkningen er ganske jevnt spredt utover tettstedene, men de store arbeidsplassene er langs fjorden fra Slependen-Sandvika i vest til Lysaker i øst.

Nasjonale føringer for planarbeidet

Aktuelle lover og forskrifter

- ▶ Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- ▶ Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- ▶ Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)
- ▶ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- ▶ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og Forskrift om kommunal beredskapsplikt
- ▶ Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)
- ▶ Lov om barnehager (barnehageloven)
- ▶ Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- ▶ Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- ▶ Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- ▶ Forskrift om rammer for vannforvaltningen

Rikspolitiske retningslinjer og bestemmelser

- ▶ Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 (Kongelig resolusjon 14. mai 2019).
- ▶ Statlig planretningslinjer (SPR) for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- ▶ Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- ▶ Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planlegging

Andre relevante føringer:

- ▶ Perspektivmeldingen 2021 (Meld. St. 14 2020-2021))
- ▶ Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn (Meld. St. 19 (2018-2019))
- ▶ Muligheter for alle – Fordeling og sosial bærekraft (Meld. St. 13 (2018-2019))
- ▶ Kulturens kraft – Kulturpolitikk for fremtida (Meld. St. 8 (2018-2019))
- ▶ Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre (Meld. St. 15 (2017-2018))
- ▶ Klimaplan for 2021–2030 (Meld. St. 13 (2020–2021))
- ▶ Nasjonal transportplan 2022–2033 (Meld. St. 20 (2020–2021))
- ▶ Berekraftige byar og sterke distrikt (Meld. St. 18 (2016-2017))
- ▶ Risiko i et trygt samfunn – Samfunnssikkerhet (Meld. St. 10 (2016-2017))
- ▶ Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk (Meld. St. 30 (2015-2016))
- ▶ Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet (Meld. St. 26 (2014-2015))
- ▶ Mestre hele livet – Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017 – 2022)
- ▶ Nasjonal jordvernstrategi (Prop. 1 S (2018-2019))
- ▶ Samhandlingsreformen – Rett behandling – på rett sted – til rett tid (St. meld. nr. 47 (2008-2009))
- ▶ Kompetansereformen – Lære hele livet (Meld. St. 14 (2019–2020))
- ▶ Hovedavtalen med forskrifter og Hovedtariffavtalen.
- ▶ Veilederen «Effektiv og bærekraftig bylogistikk. En veileder for kommunal planlegging» (TØI 2019)
- ▶ Oppleve, skape, dele (Meld. St. 18 (2020–2021))
- ▶ En innovativ offentlig sektor (Meld. St. 30 (2019–2020))

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen legger i de nasjonale forventningene vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- *Å skape et bærekraftig velferdssamfunn*
- *Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning*
- *Å skape et sosialt bærekraftig samfunn*
- *Å skape et trygt samfunn for alle*

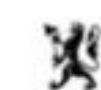
De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy.

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Regionale føringer for planarbeidet

Regionale føringer:

- ▶ Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus
- ▶ Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- ▶ Regional plan for handel, service og senterstruktur i Akershus
- ▶ Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i tidligere Akershus fylkeskommune (2019)
- ▶ Regional plan for klima og energi i Akershus 2018- 2050
- ▶ Regional plan for masseforvaltning Akershus
- ▶ Samferdselsplan for Akershus 2016- 2025
- ▶ Viken samferdselsstrategi, Regional planstrategi og Handlingsprogram 2022- 25
- ▶ Oslopakke 3, Byvekstavtale og revidert nullvekstmål
- ▶ Kunnskapsgrunnlag «Vi i Viken»

Kommunens plansystem

Kommunens plansystem er et viktig verktøy for å følge opp nasjonale og regionale føringer for kommunens virksomhet, for å styre kommunen i riktig retning mot målbildet og sikre faglig god oppfølging og rapportering.

For å ha mest mulig langsiktighet i planleggingen er det nødvendig å bruke handlingsrommet som ligger i plansystemet. Dette fordi ulike plantyper har ulike formål og tidshorisonter.

Figuren til høyre er en prinsippskisse som viser sammenhengen mellom de ulike plannivåene.

Trender og økonomiske framtidutsikter

Perspektivmeldingen drøfter utfordringer og valgmuligheter for norsk økonomi og offentlige finanser i et 50-års perspektiv. Perspektivmeldingen peker på at Norge møter krevende utfordringer gjennom blant annet endrede internasjonale rammebetingelser, klimaendringer, endringer i befolkningen og arbeidslivet og endrede økonomiske forutsetninger.

▶ **Utgiftene øker, men inntektsveksten henger ikke med**

- ▶ Utviklingen trekker utgiftene til pensjoner og helse- og omsorgstjenester opp. Samtidig vil skatteinntektene vokse saktere, fordi veksten i antall sysselsatte flater ut.

▶ **Utfordringene blir større på lengre sikt**

- ▶ Ser vi frem mot 2060, øker utfordringene. Vi vil hvert år måtte stramme inn i offentlige budsjetter for å kunne dekke utgiftene til pensjoner, helse og omsorg.

▶ **Vi skal gjennomføre det grønne skiftet**

- ▶ Overgangen til et lavutslippssamfunn vil kreve omstilling – både globalt og her hjemme

▶ **Norge har et godt utgangspunkt for å håndtere utfordringene**

- ▶ Vi har et velferdssamfunn med god tilgang til utdanning, barnehager og helsetjenester. Sammen med et høyt tillitsnivå og en jevn inntektsfordeling bidrar dette til å ruste oss godt for å møte morgendagens utfordringer.

▶ **Skape flere jobber i privat sektor**

- ▶ Petroleumssektoren vil gi mindre drahjelp til den økonomiske veksten fremover, og helse- og omsorgssektoren vil kreve mer ressurser. Andre sektorer må ta over for verdiskapingen. Derfor trenger norsk økonomi flere ben å stå på, og vi må legge til rette for innovasjon og nyskaping.

▶ **Flere må komme i jobb**

- ▶ Det vil være nødvendig med en økning i arbeidsinnsatsen på 10-15 prosent frem mot 2060 for å lukke gapet i offentlige finanser. For å få til dette må vi lykkes på flere områder; få flere av de som står utenfor jobb inn i jobb, og få eldre til å stå lengre i arbeid. Gjennom høyere sysselsetting oppnår vi høyere skatteinntekter uten at skattesatsene må økes, og samtidig lavere trygdeutgifter.

▶ **Vi må få mer ut av ressursene i offentlig sektor**

- ▶ Nye satsinger over statsbudsjettet må i økende grad følges opp med bedre ressursbruk og omprioriteringer.

Meld. St. 14

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Perspektivmeldingen 2021

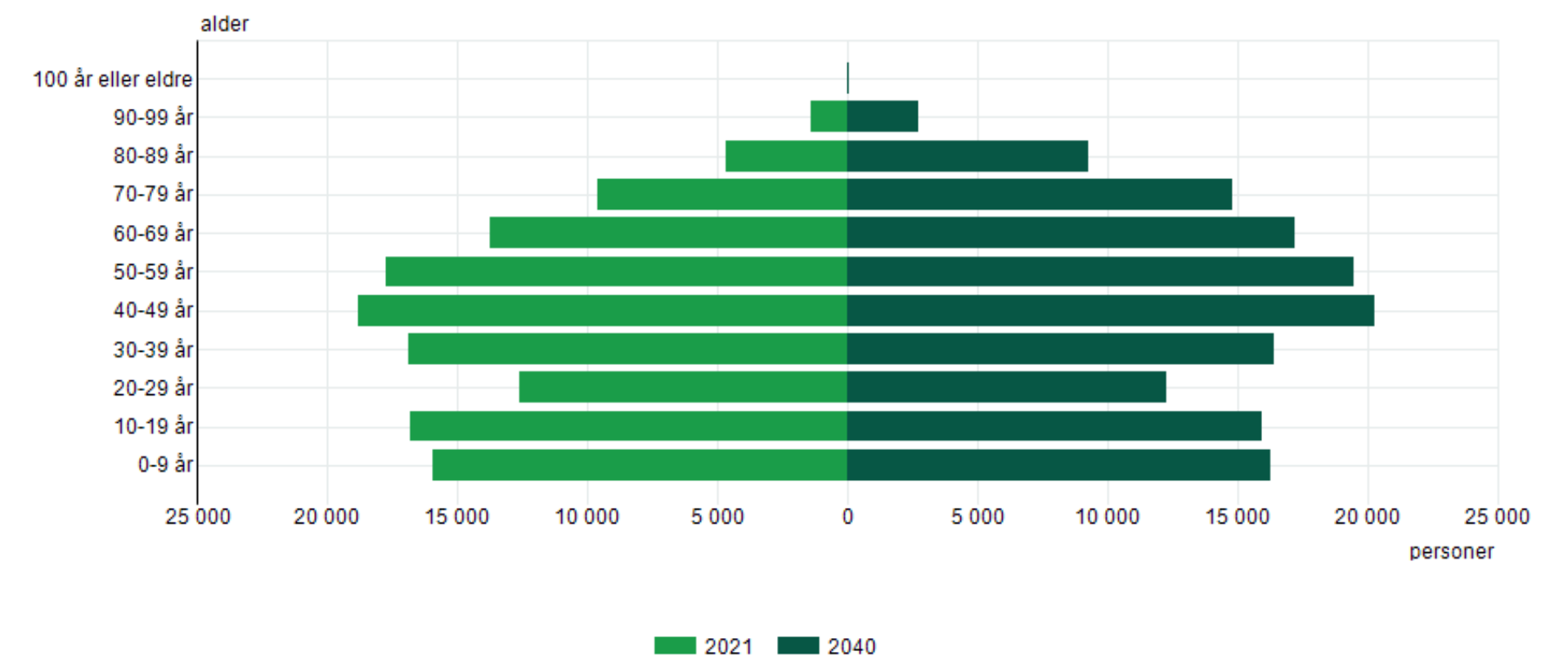
Befolkningsutvikling og sammensetning

- ▶ Folketallet i Bærum kommune per 4. kvartal 2020 var 128 233 innbyggere. Befolkningen har de siste fem årene økt med cirka 1 750 personer i gjennomsnitt hvert år.
- ▶ De tre siste årene har imidlertid veksten vist en nedadgående trend, noe som i hovedsak skyldes redusert innvandring til kommunen. Et avtakende fødselsoverskudd har også bidratt til vekstreduksjon.
- ▶ Befolknings sammensetningen i Bærum, illustrert som en befolkningspyramide, viser trenden om avtakende fødselsoverskudd og høyere levealder. Tallene er hentet fra SSB sitt middelalternativ. Det er ventet at andelen mellom 40-80 år vil øke mest frem mot 2030. Vi vil samtidig ha en relativt stor andel innbyggere i yrkesaktiv alder. Andel barn øker minst.
- ▶ I dag er det ca 50 000 husholdninger i Bærum kommune:
 - ▶ Ca 20 000 (40%) familier med hjemmeboende barn
 - ▶ Ca. 27 000 (60%) aleneboende og par uten hjemmeboende barn

Befolkning

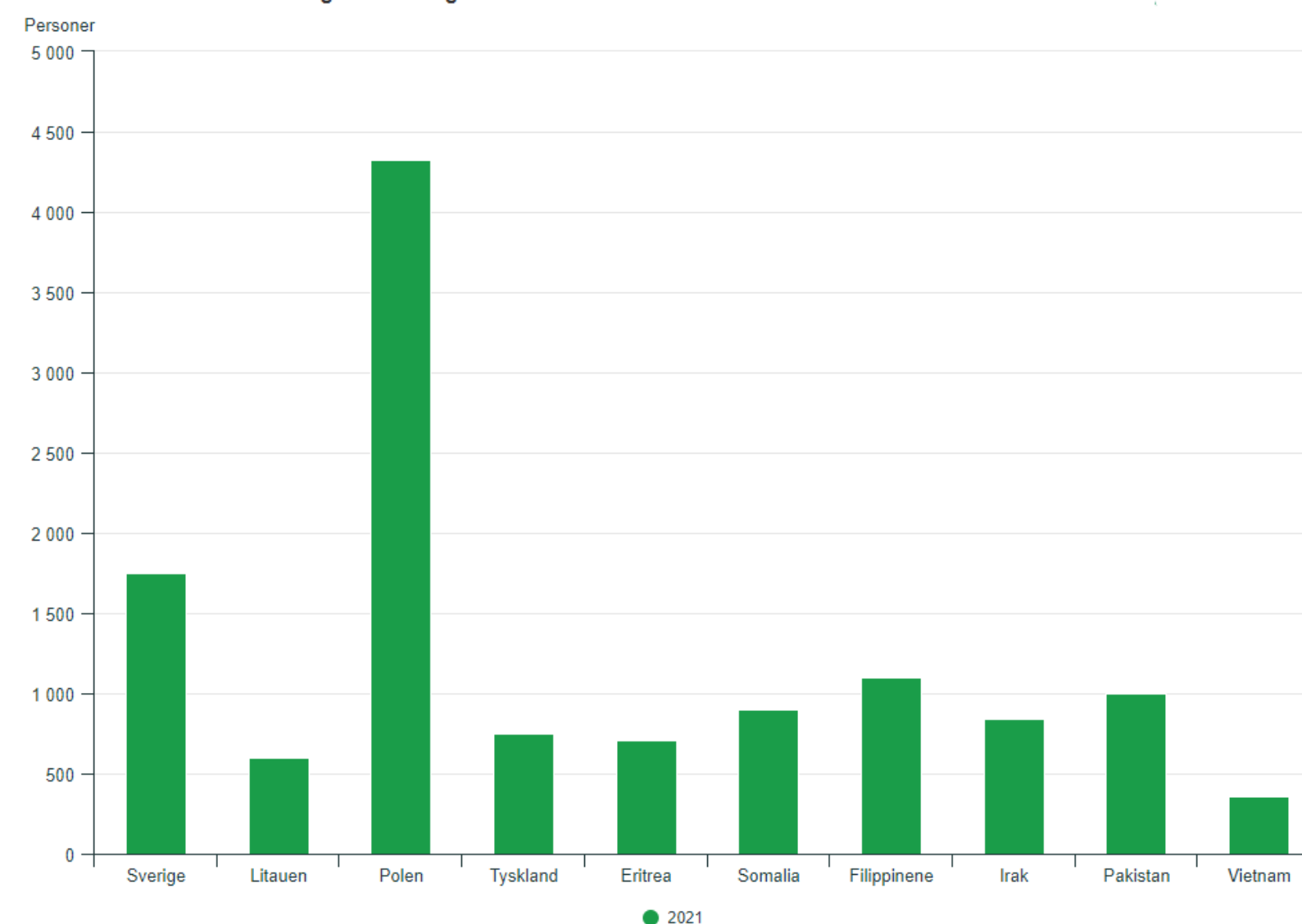
12882: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Bærum, Hovedalternativet (MMMM).

Befolkningsutvikling og sammensetning

- ▶ Aldersgruppen 20-64 år utgjør over halvparten av innbyggertallet i Bærum. Omtrent en fjerdedel av befolkningen er under 19 år og rundt fem prosent av befolkningen er over 80 år.
- ▶ Per 31.12.2020 hadde 18,56 prosent av befolkningen i Bærum innvandringsbakgrunn. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet og for gjennomsnittet i Viken fylke. De fem landene med høyest innvandringsandel er Polen, Sverige, Filippinene, Pakistan, Irak, Somalia og Tyskland.
- ▶ Nesten 70 prosent av innbyggerne med innvandringsbakgrunn var sysselsatt i 2020. Dette resultatet er høyere enn landsgjennomsnittet (61 %) og gjennomsnittet for Viken fylke (63 %)

Personer med innvandrerbakgrunn. Utvalgte land.

Bolig og befolkning

Boligtypologi:

- Ca. 33 000 (ca. 66%) typiske familieboliger (enebolig, konsentrert småhus)
- De resterende utgjøres i hovedsak av boliger i blokk, altså ca. 33%

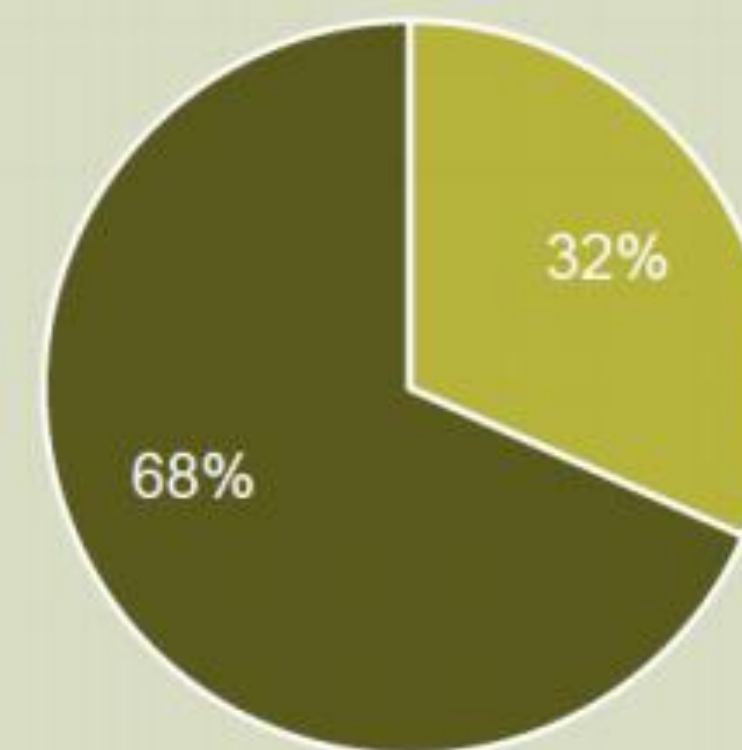
Boligpris:

- Bærum har de høyeste boligprisene i «gamle» Akershus fylke
- Selv om prisnivået for boliger i Bærum gjennomgående er høyt, er det relativt store forskjeller internt i kommunen. Enkelte områder – særlig de mest sentrale områdene som skal ta unna hovedveksten fram mot 2030 – ligger markant høyere i pris enn andre områder.
- Nye boliger er vesentlig dyrere enn eldre boliger
- Boliger oppført mellom 1970 - 1990 skilte seg gjennomgående ut ved å ha en lavere gjennomsnittspris/m² uavhengig av boligtype

Inntekter / forhold til sykepleierindeks

- En husholdning med finansieringsbevis til å kjøpe en bolig på 2 550 000 kroner kan kjøpe o prosent av leiligheter i nye boligprosjekter i Bærum kommune
- Ca. 32% av husholdningene i Bærum har en inntekt lavere enn 550 000 kr (2018)

Andel av husholdningene med lavere inntekt enn 550 000 kroner i 2018

- Andel av husholdninger med inntekt lavere enn 550 000 kroner
- Andel av husholdninger med inntekt høyere enn 550 000 kroner

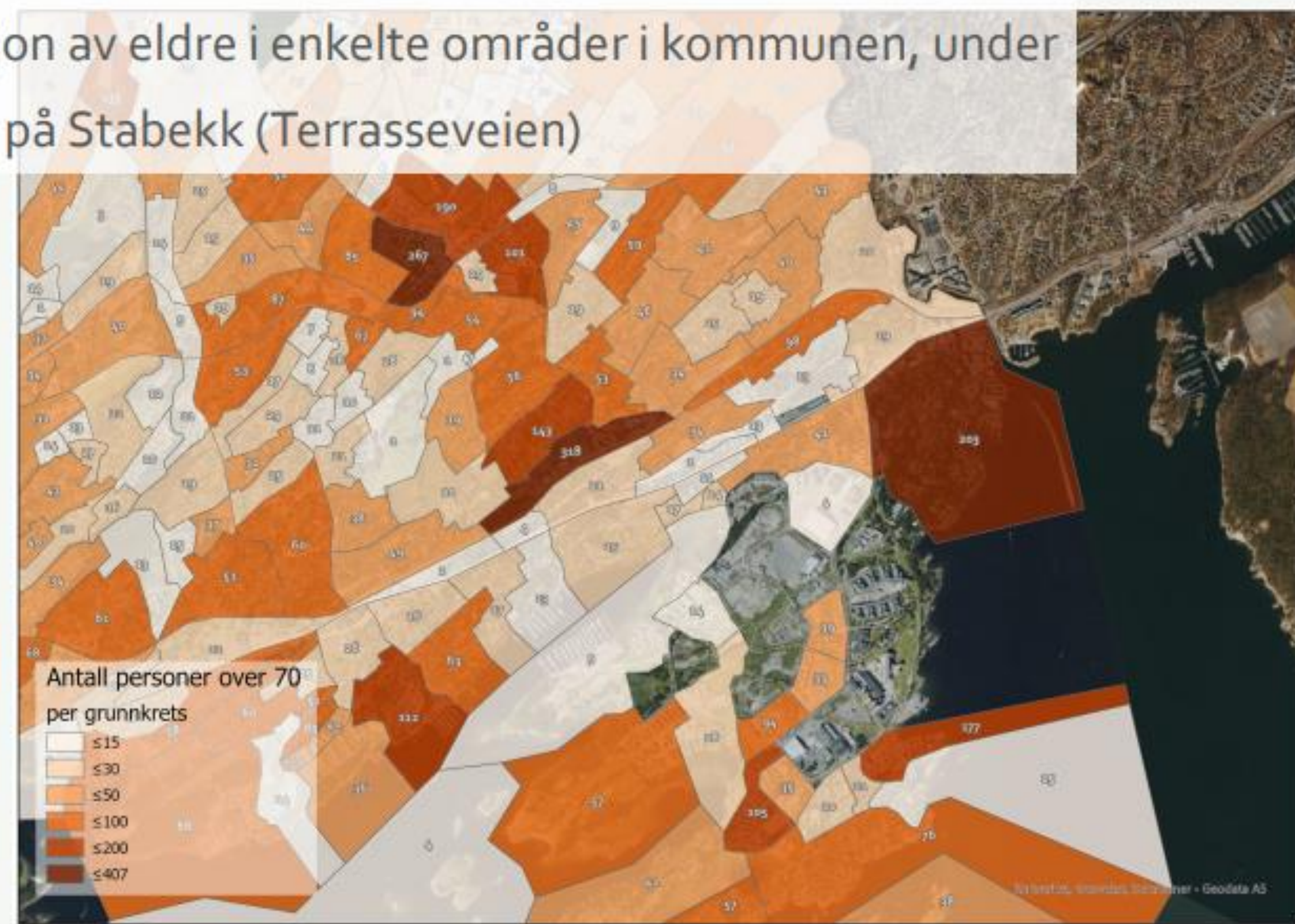
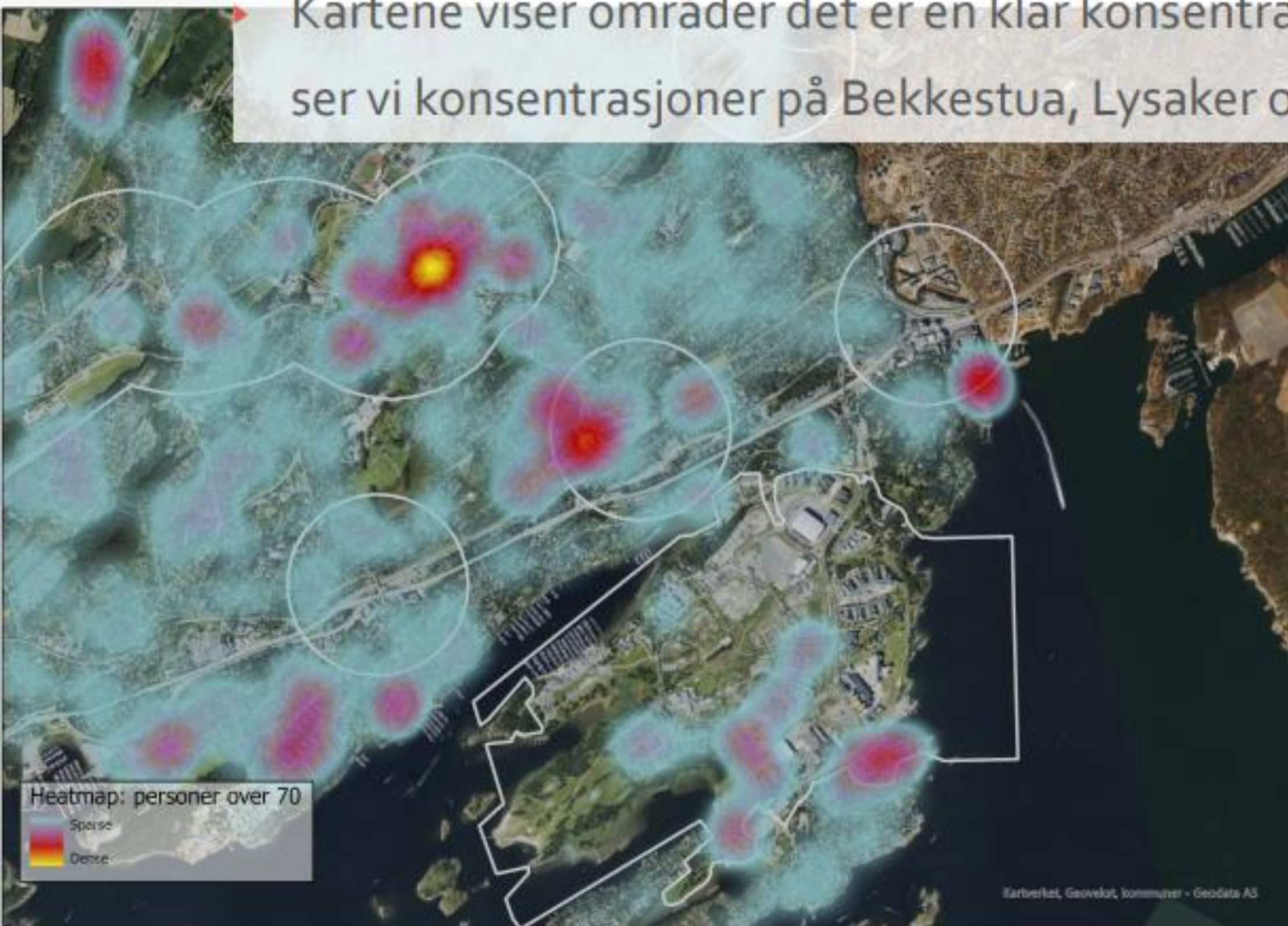
Kilde: SSB (husholdningsinntekt)

Bolig- og befolkningsutvikling

Arealmessig fordeling av aldersgrupper

Demografi – personer over 70, Bærum øst

Kartene viser områder det er en klar konsentrasjon av eldre i enkelte områder i kommunen, under ser vi konsentrasjoner på Bekkestua, Lysaker og på Stabekk (Terrasseveien)

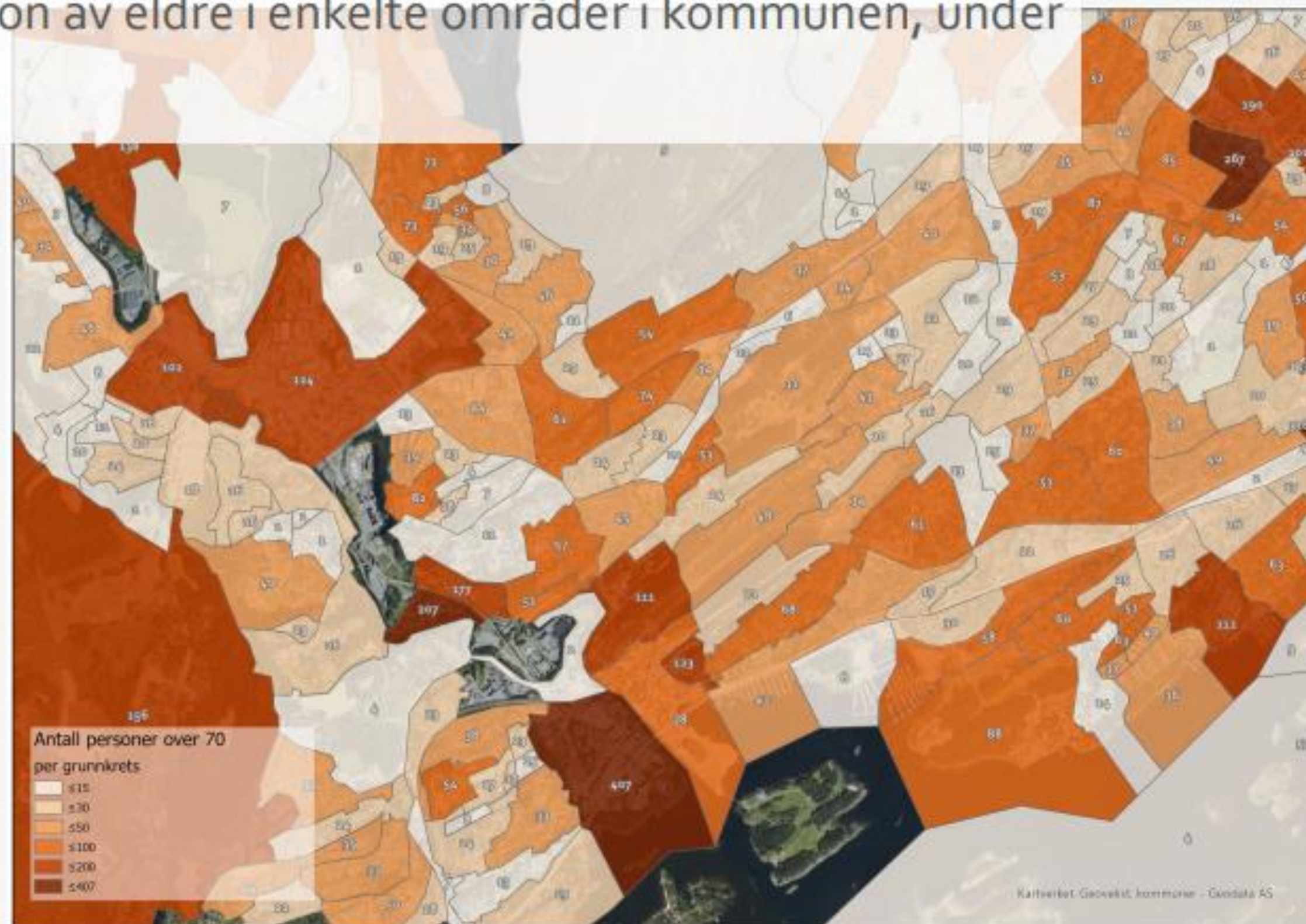
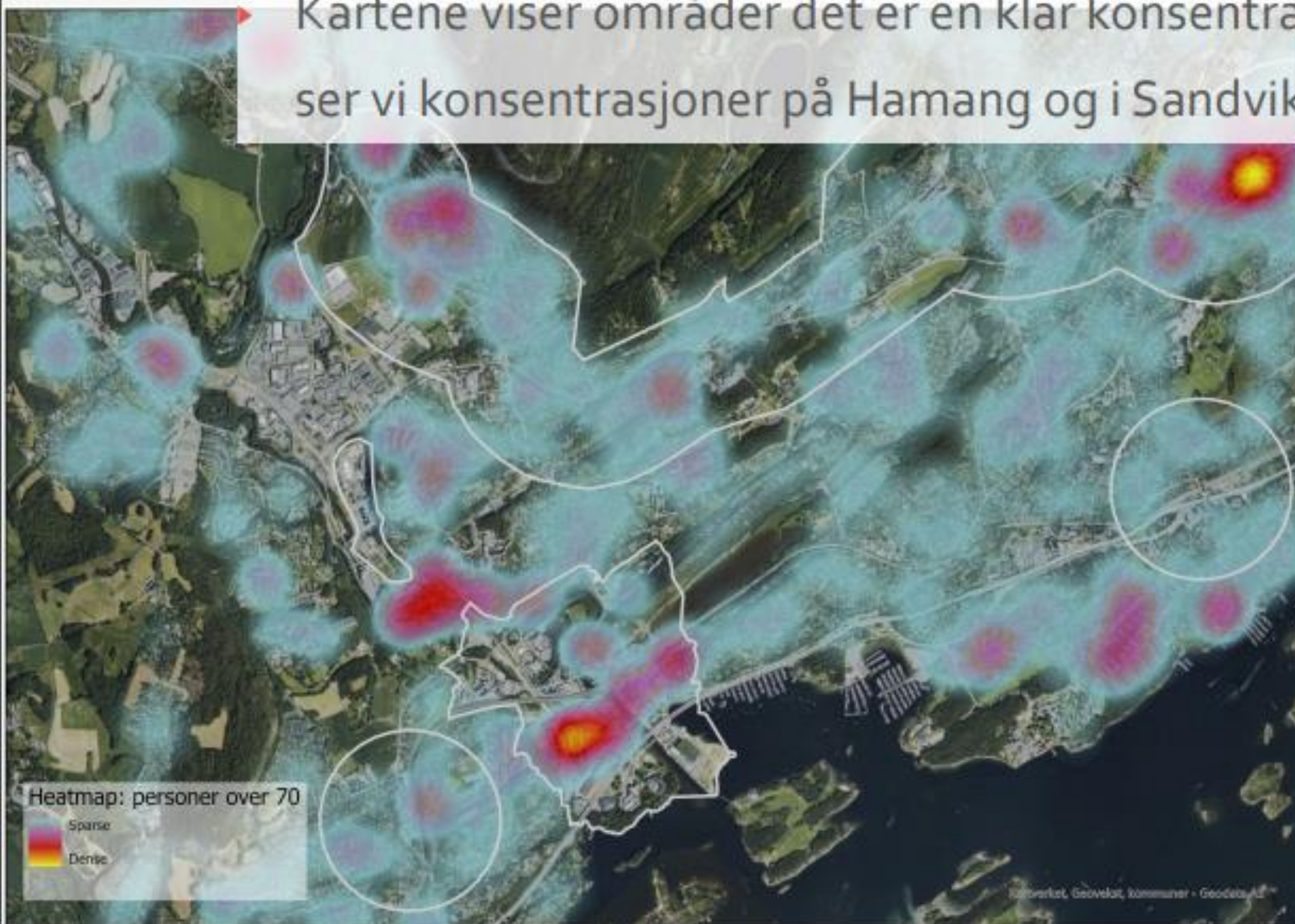

Bolig- og befolkningsutvikling

Arealmessig fordeling av aldersgrupper

Demografi – personer over 70, Bærum vest

Kartene viser områder det er en klar konsentrasjon av eldre i enkelte områder i kommunen, under ser vi konsentrasjoner på Hamang og i Sandvika

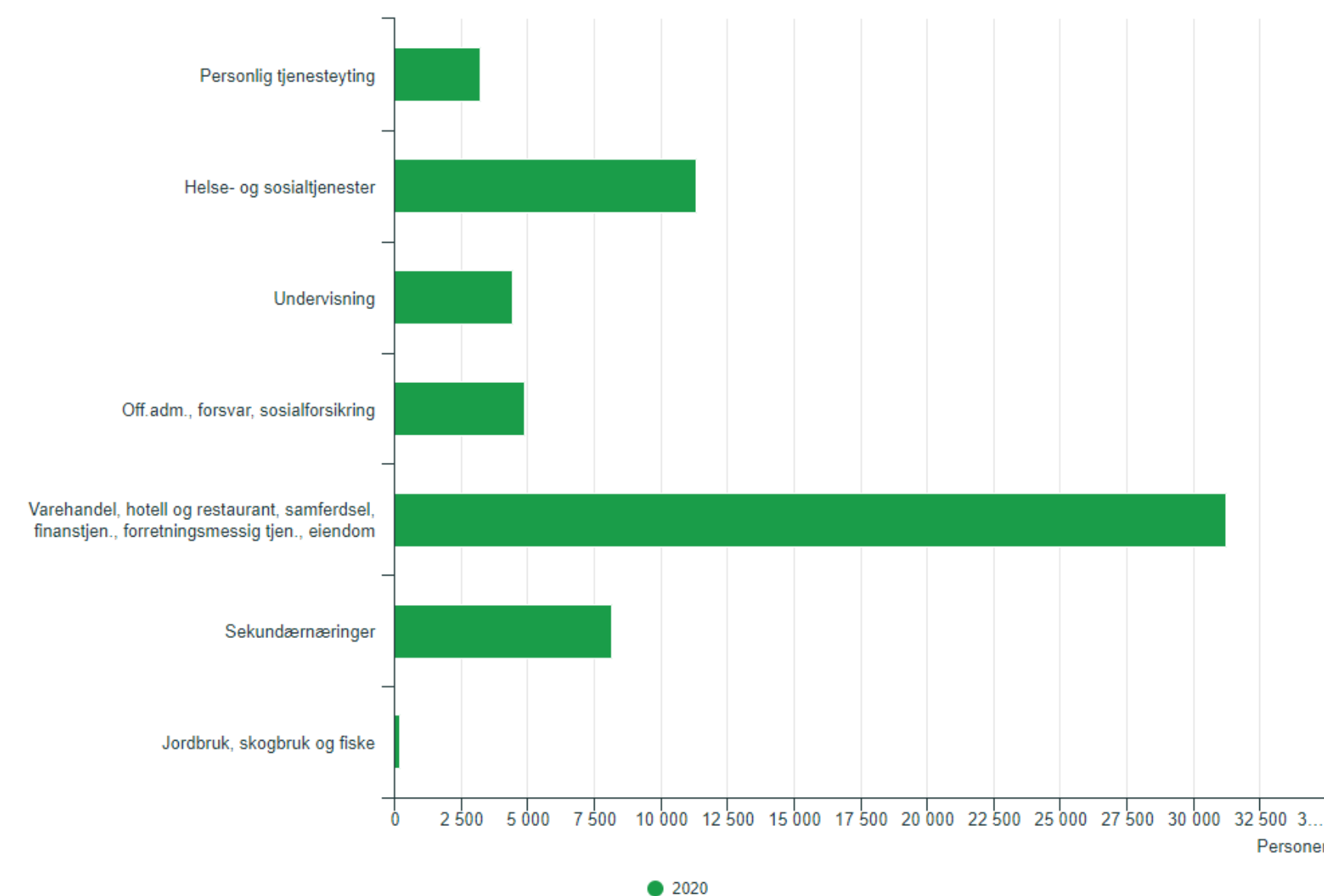
Næringsliv og sysselsetting

Arbeidsmarkedet i Oslo og Akershus vokser, og Bærum har langt flere arbeidsplasser enn yrkesaktive bæringer. I 2016 hadde Bærum i overkant av 70 000 arbeidsplasser og cirka 62 000 yrkesaktive bæringer, hvorav cirka 45,5 prosent jobber i Bærum. Bærum har flest arbeidsplasser innen helse- og sosialtjenester, varehandel og teknisk tjenesteyting.

Næringslivet i Bærum er varierende, men det har spesielt vært en sterk ekspansjon av teknologi- og energibedrifter, samt rådgivningsfirmaer. I tillegg er det også et stort antall mindre selskaper og bedrifter som serverer de store bedriftene.

En del av arbeidet med å gjøre kommunen til et attraktivt sted for næringslivet, handler også om å gjøre kommunen til et attraktivt sted for arbeidstakere. Næringslivet er avhengig av å ha de beste ansatte. En stor andel av befolkningen i Bærum har høyere utdanning. Samtidig er det langt flere arbeidsplasser i kommunen enn yrkesaktive bæringer, og mange arbeidstakere bor i Oslo. Når bedrifter vurderer hvor de skal etablere seg er tilgjengelighet til arbeidstakere en sentral faktor. For å kunne bidra til at næringslivet får kortreiste arbeidstakere er det viktig at Bærum kommune er et attraktivt sted å bo.

Hva innbyggerne jobber med

Levekår og folkehelse

Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Folkehelsearbeidet påvirker faktorer som direkte og indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel. Det forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse og beskytter mot helsetrusler. Det omhandler også arbeidet med en jevnere fordeling av faktorer som direkte og indirekte påvirker folkehelsen.

Forventet levealder er en viktig pekepinn på hvordan det står til med folkehelsen. Kvinner lever lengre enn menn og i Bærum blir kvinner i gjennomsnitt 85,8 år mens menn blir 82,3 år. Forventet levealder er høyere i Bærum sammenliknet med landet og forventes å øke til 88,1 og 90,5 år i 2050 (SSB, 2021).

► Faktorer som påvirker folkehelsen

Figuren til høyre viser kompleksiteten av faktorer som kan påvirke helsetilstanden til den

enkelte. Innerst finner vi upåvirkelige faktorer som alder, kjønn og arvelighet. Deretter finner vi sosiale faktorer og individuell helserelatert adferd. Ytterst er det faktorer som samfunnet påvirker. Sosiale helseforskjeller er helseforskjeller som systematisk følger sosiale dimensjoner, som inntekt, utdanning, yrke, kjønn, landbakgrunn og så videre.

En gitt livsfaktors betydning for helsen er vanligvis liten, men summen av flere faktorer gir store ulikheter. Det er derfor viktig at vi i all kommuneplanlegging bidrar til å motvirke opphopning av direkte og indirekte årsaksfaktorer.

Folkehelse er et tverrfaglig og tversektorielt overgripende tema. Derfor må Bærum kommune tenke «folkehelse i alt vi gjør». Tiltak må rettes mot hele befolkningen – ikke bare sårbare grupper. Vi må også rette tiltak mot hele årsakskjeden – ikke bare umiddelbare helserisikoer.

Påvirkningsfaktorer for helse, Dahlgren & Whiteheads modell fra 1991.

Folkehelseprofil 2021

- Det er høy grad av inntektsulikhet i Bærum. Det vil si at det er stor forskjell mellom de som tjener mest og de som minst. Denne forskjellen er større i Bærum enn i Viken og i landet for øvrig.
- I Bærum er det 7,4 prosent av barn under 18 år som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt. Denne andelen har økt fra 4,5 prosent i 2013, men er fortsatt lavere enn andelen for Viken og landet for øvrig.
- I Bærum har 86 prosent av befolkningen videregående skole eller høyere utdanning. Dette er en høyere andel sammenliknet med Viken og landet for øvrig. Andelen med kun grunnskole varierer mellom geografiske områder i Bærum.
- Frafallet i videregående skoler i Bærum er på 13 prosent. Nivået ligger betydelig under landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Viken og landet.

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Bærum
Befolkning	1 Andel 80 år+, framskrevet til 2030	6,3	6,4	6,4	prosent	
	2 Personer som bor alene, 45 år +	23,2	24,0	25,7	prosent	
Oppvekst og levekår	3 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	86	78	80	prosent	
	4 Vedvarende lavinntekt (hush.)	7,4	9,3	10,0	prosent	
	5 Inntektsulikhet, P90/P10	3,5	2,9	2,8	-	
	6 Barn av enslige forsørgere	10,6	14,8	14,8	prosent	
	7 Stønad til livsopphold, 20-66 år	8,1	15,0	15,6	prosent (a,k)	
	8 Ikke i arbeid eller utdanning, 16-66 år	15,4	19,2	19,1	prosent (a,k)	
	9 Bor trangt, 0-17 år	17	17	19	prosent	
	10 Leier bolig, 45 år +	9,3	11,0	11,8	prosent	
	11 Trives på skolen, 7. klasse	93	90	89	prosent (k)	
	12 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	14	22	23	prosent (k)	
	13 Gjennomføring i vdg. opplæring	87	79	77	prosent (k)	
Miljø, skader og ulykker	14 God drikkevannsforsyning	100	93	89	prosent	
	15 Andel tilknyttet vannverk	97	90	88	prosent	
	16 Luftkvalitet, finkornet svevestøv	5,4	5,1	4,4	µg/m³	
	17 Fornøyd med lokalmiljøet, Ungd. 2019	77	69	68	prosent (a,k)	
	18 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2019	88	85	85	prosent (a,k)	
	19 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2019	68	64	65	prosent (a,k)	
	20 Ensomhet, Ungdata 2019	21	22	22	prosent (a,k)	
	21 Kan svømme, 17 år	93	90	89	prosent (k)	
Helse-relatert atferd	22 Lite fysisk aktive, Ungd. 2019	11	14	14	prosent (a,k)	
	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	19	24	25	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2019	31	34	34	prosent (a,k)	
Helsestilstand	25 Forventet levealder, menn	81,5	79,8	79,6	år	
	26 Forventet levealder, kvinner	84,8	83,7	83,7	år	
	27 Utd.forskjeller i forventet levealder	5,2	5,1	5	år	
	28 Fornøyd med helsa, Ungd. 2019	75	71	70	prosent (a,k)	
	29 Psykiske sympt./lidelser	134	157	157	per 1000 (a,k)	
	30 Muskel og skjelett	297	325	319	per 1000 (a,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	12	21	22	prosent (k)	
	32 Hjerter- og karsykdom, primærh.tj.	83	106	100	per 1000 (a,k)	
	33 Hudkreft, nye tilfeller	87	83	78	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	96,8	96,6	96,5	prosent	

Oppvekst- og levekårsforhold

- Andelen som svarer at de trives på skolen er høyere i Bærum enn for resten av landet. Over 90 prosent av barn og unge svarte i 2017 at de har «minst en venn de kan stole fullstendig på og kan betro seg til om alt mulig». Dette er høyere enn for landet for øvrig.
- Det er en økning i andel som svarer at de er «ganske mye» eller «veldig mye» plaget av ensomhet fra 2014 til 2019 for både ungdomsskoleelever og videregående skole elever.
- Barn og unge i Bærum deltar i stor grad i organiserte aktiviteter på fritiden sin. Deltagelsen i organiserte fritidsaktiviteter synker med alder. Deltagelse i organiserte aktiviteter er allikevel høyere i Bærum for alle aldersgrupper sammenliknet med landsgjennomsnittet.
- Flesteparten av barn og unge i Bærum er fornøyd med nærområdet der de bor. Det er små forskjeller mellom kjønn og alder, men de eldre ungdommene er noe mer fornøyd enn barna på barneskolen.
- Andelen som er fornøyd med lokaler som fungerer som møteplasser synker med alderen og andelen som er fornøyd i Bærum ligger lavere enn andel for samme indikator i Viken og landet for øvrig.

De «store folkesykdommene»

Hjerte og karsykdommer

De fleste tidlige dødsfall blant personer 0-74 år i Bærum skyldes kreft og hjerte- og karsykdommer. Dødeligheten er høyere for menn enn for kvinner for alle dødsårsaker.

Støy og svevestøv utgjør en viktig og økende miljørisiko i Bærum. Dette er tilknyttet rask fortetting og urbanisering. Luftforurensning er en risikofaktor både for hjerte karlidelser og luftveislidelser bl.a. KOLS.

Dødsfall som følge av hjerteinfarkt og hjerneslag er redusert med 35% samlet de siste 10 år. Reduksjon i dødelighet skyldes bl.a. reduksjon i røyking og bedre primærforebygging samt behandling av tilstandene og de underliggende risikofaktorer. Her er primærlegene viktige aktører.

Kreft

For første gang i 2019 er dødeligheten for kreft høyere enn dødeligheten av hjerte og karsykdommer, og utgjør nå den største dødsårsaken. Dødeligheten av kreft er likevel redusert med 11% i siste 10 årsperiode. I Bærum har det allikevel vært en økning av nye tilfeller av kreft blant befolkningen i Bærum.

Muskel skjelettlidelser

Muskel og skjelettlidelser er en av de vanligste årsakene til legesøking, sykefravær og uføretrygd. Fysisk aktivitet kan sannsynligvis bidra til å redusere flere av tilstandene som gir psykiske plager og muskel skjelettlidelser.

Psykiske plager og lidelser

Sosial isolasjon, eller utenforskap, er en av de største risikofaktorene for dårlig psykisk helse, mens tiltak for sosial støtte beskytter (FHI, 2019). Det vært en økning i andel som rapporterer at de er plaget av depressive symptomer. Det er en høyere andel jenter som svarer at de er plaget av depressive symptomer enn gutter. Bærum skiller seg ikke nevneverdig ut fra landsgjennomsnittet når det gjelder andel som rapporterer at de er plaget av depressive symptomer.

Ungdataundersøkelsen viser høy forekomst i ensomhet, skolestress og press. Den viser økning i forhold til tidligere for digital mobbing, bruk av illegale rusmidler og frafall på videregående skole.

Psykiske plager og lidelser i barne- og ungdomsårene øker risikoen for frafall i skolen, høyt sykefravær, tidlig uførhet, økonomiske vansker, dårlig psykisk og fysisk helse senere i livet og rusmisbruk.

KOLS

Ca 6 % av befolkningen over 40 år har KOLS. De fleste har milde symptomer, og mange vet ikke at de har KOLS. Antallet med KOLS vil holde seg høyt i årene som kommer fordi antallet eldre øker. Andelen som behandles i primærhelsetjenesten øker.

Demens

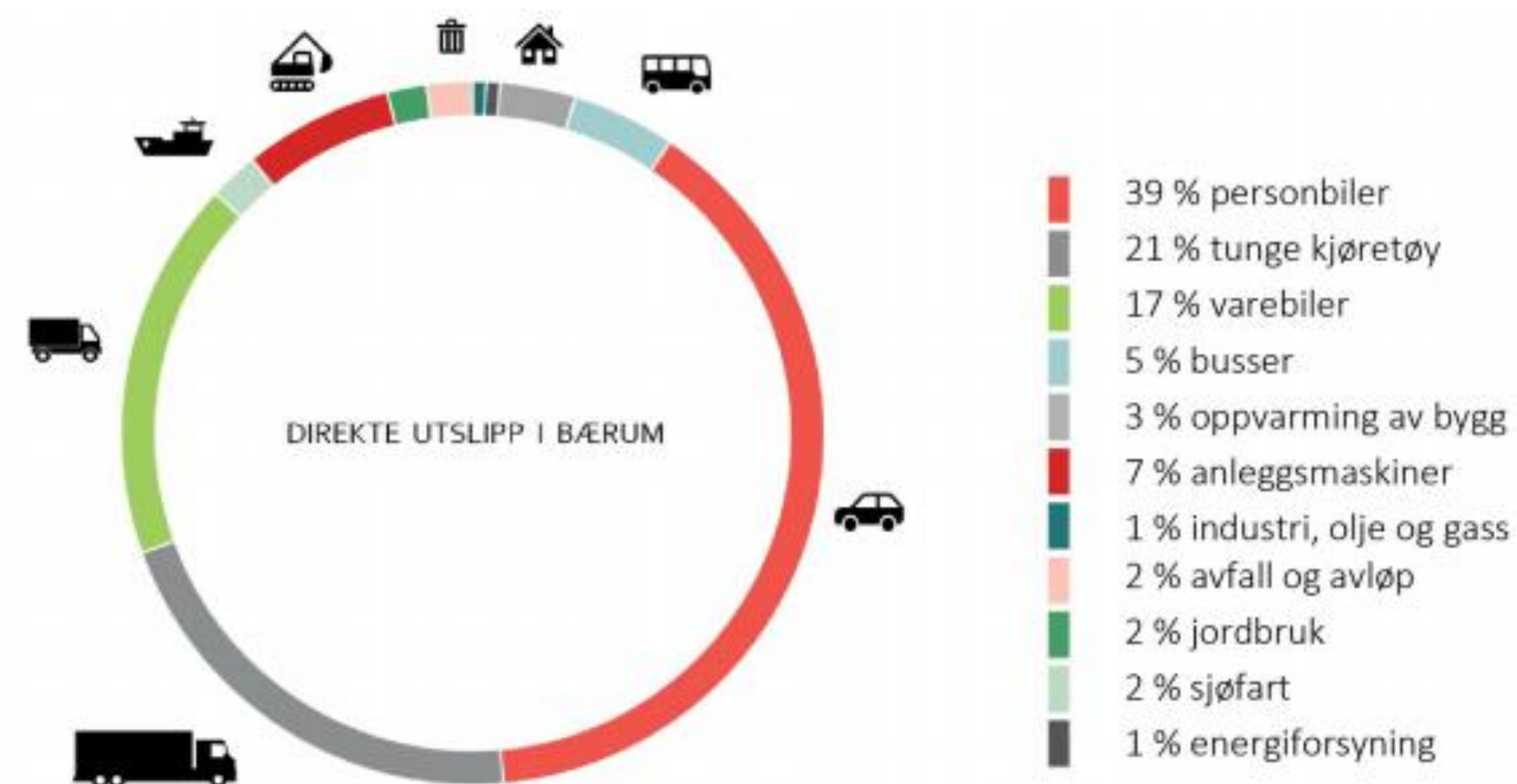
Økningen i demenstilfeller skyldes bl.a. økt levealder og flere eldre, samt at flere lever lengre med sykdommen. 80 % av de som har langtidsplass i sykehjem har demens. Beskyttende faktorer ser ut til å være: utdanning, sunt kosthold, fysisk aktivitet, lavt blodtrykk, kolesterol og fravær av røyking .

Klima og miljø

Utslipp knyttet til transport, oppvarming av bygg og anleggsmaskiner utgjør den største andelen av de lokale klimagassutslippene i Bærum. Utfordringer for kommunen er spesielt knyttet til forventet befolkningsvekst og målet om nullvekst i persontransporten.

Utslippstallene viser en reduksjon i utslipp av klimagasser i Bærum. Siden 2009 har Bærum redusert de direkte klimagassutslippene med 28 prosent, det vil si om lag 70.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Fra 2017 til 2018 har det vært en liten økning i utslipp av klimagasser. Dette skyldes mindre innblanding av drivstoff (diesel). De største utslippsreduksjonene (i tonn CO₂-ekvivalenter) kommer fra veitrafikk og oppvarming av bygg.

Det anbefales for øvrig å lese [kunnskapsgrunnlag til klimastrategi](#) (2020) for mer informasjon.

Klima og miljø

Bærum kommunes spesielle geografi og klima gjør at naturmangfoldet er blant de rikeste i Norge.

Spesielt for Bærum er skogtyper, kalktørrenger og vassdrag tilknyttet de kalkrike og varme områdene i Indre Oslofjord, herunder et artsrikt Sandviksvassdrag med laks og sjørørret.

Vassdragene og andre grøntkorridorer mellom marka og sjøen er karakteristiske for Bærumsnaturen.

Arealforbruk er hovedårsak til tap av naturmangfold.

Artsobservasjoner i Artskart, utsnitt fra Bærum Kilde: Artsdatabanken

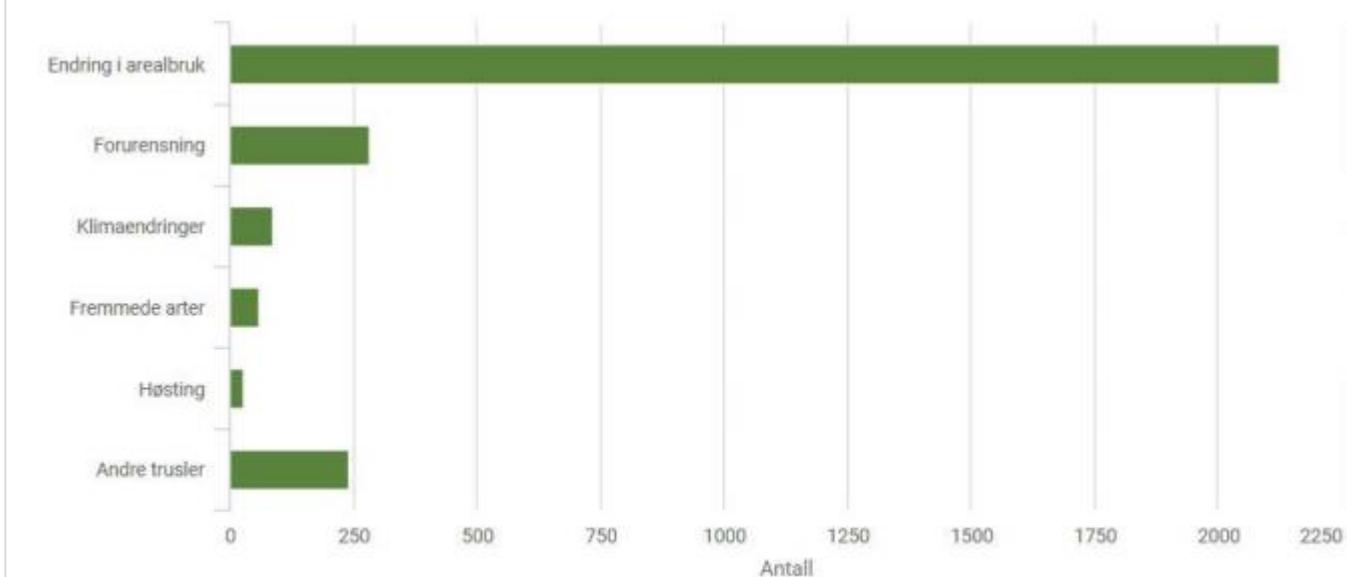
PÅVIRKNING

Arealbruk påvirker mest

Den viktigste årsaken til tapet av naturmangfold er at artenes leveområder blir ødelagt eller forringet. Forurensning, overhøsting, fremmede arter og klimaendringer gir også tap av naturmangfold.

Avskoging, drenering, gjengroing, oppdyrking, nedbygging og oppdemming er noen eksempler på hvordan vi endrer artenes leveområder gjennom vår bruk av arealene. Av artene som er truet i Norge, er 87 prosent truet på grunn av ulike typer arealendringer.

Trusler mot naturmangfold i Norge

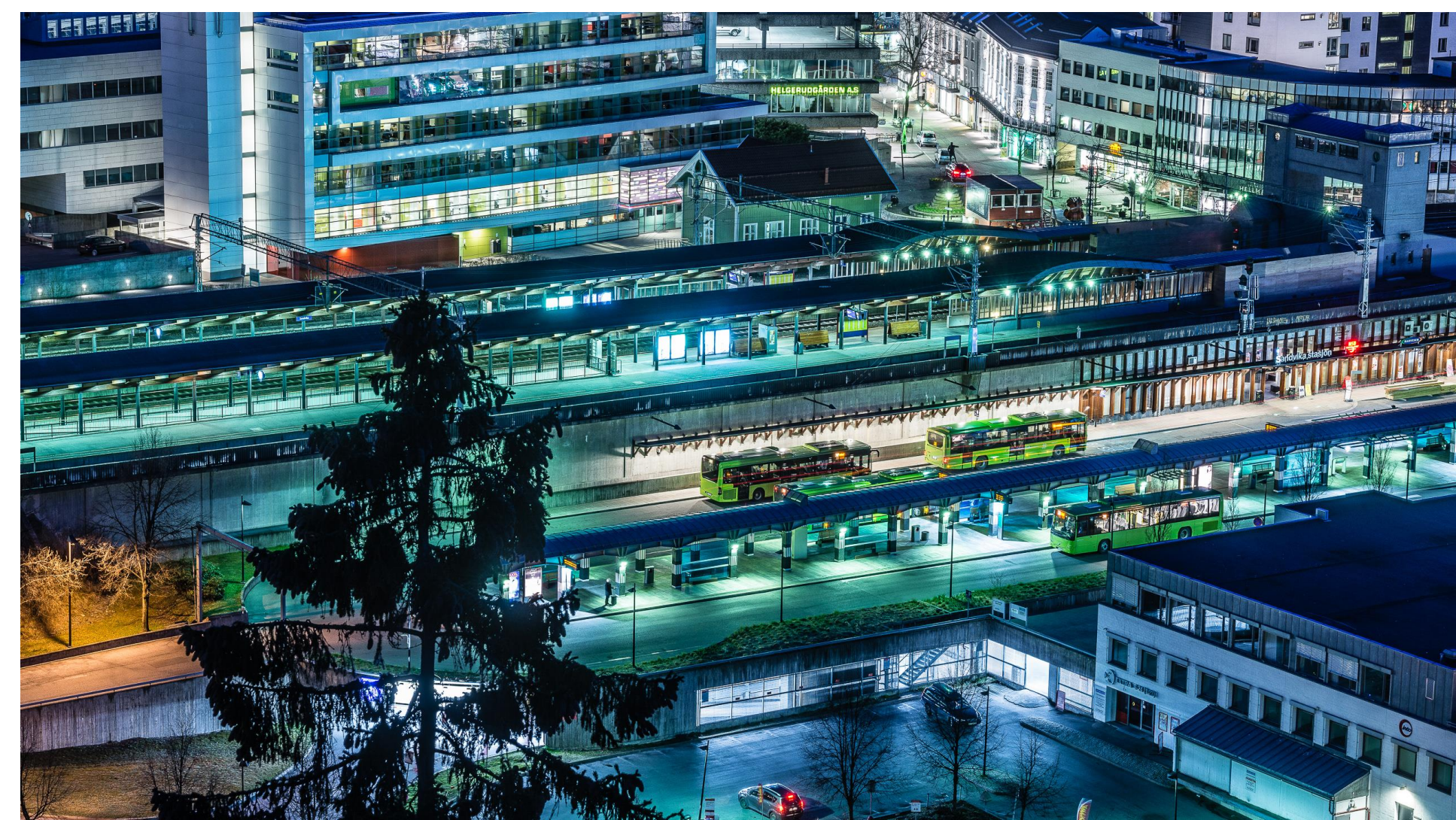
Kilde: Artsdatabanken Lisens: Norsk Lisens for Offentlige Data (NLOD)

Mobilitet og infrastruktur

- Reisevaneundersøkelsen gjennomført i 2016 viser at hovedtransportmiddel for reisende i Bærum er bil. Andelen bilreiser var 58 prosent, mens andelen reiser med kollektivtrafikk var kun 17 prosent. Tall fra Ruter viser at kollektivreiser i Bærum økte med 6,3 prosent i 2017 og 6,6 prosent i 2018. Likevel må det fortsatt jobbes aktivt med å gjøre kollektivtransport til foretrukket transportmiddel.
- Reisevaneundersøkelsen for 2018 viser at halvparten av alle bosatte i Bærum bor under 1 km fra en kollektivholdeplass med avgang minimum fire ganger i timen. Likevel er det kun 8 prosent av reiser internt i Bærum som gjennomføres med kollektivtransport. 80 prosent av Bærums innbyggere bor innenfor 10 minutter sykkelavstand til banestasjon. Likevel er også sykkelandelen lav, kun 3 prosent av reisene gjøres med sykkel. Dette viser at vi fortsatt har en jobb å gjøre for å tilrettelegge for hverdagstransport til fots og sykkel både i og utenfor prioriterte vekstområder.
- Arealbruk er det viktigste virkemiddelet vi har for å redusere transportbehovet og gi flere muligheten til å gå og sykle til daglige gjøremål fremfor å kjøre bil. Gange og sykling er de klart mest miljøvennlig, koster minst, og gir aktive innbyggere med god folkehelse. Reisevaneundersøkelsen for Bærum viser at på reiser under 1 km velger 29 prosent å kjøre bil, mens kun 4 prosent å sykle.

	2006*	2009*	2014*	2018
Kollektiv	13 %	14 %	18%	20 %
Bil (fører og passasjer)	61 %	63 %	57 %	57 %
Sykkel	4 %	3 %	4 %	4 %
Gange	20 %	18 %	19 %	20 %

*Utvikling i transportmiddelfordeling per år
tall for både Asker og Bærum

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har et grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Som et grunnlag for arbeidet med samfunnssikkerhet ligger målet om å redusere risiko og sårbarhet. Kommunen har et ansvar for at dette blir ivaretatt i planer for samfunnsutvikling og arealutvikling.

Samfunnssikkerhet skal være et premiss i all planlegging for å forebygge risiko for tap av liv, helse, viktig infrastruktur, samfunnsviktige funksjoner og større materielle verdier.

Grunnlaget for et godt kommunalt samfunnssikkerhetsarbeid er bevissthet og kunnskap om risiko og sårbarhet gjennom en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Denne analysen danner grunnlaget for kommunens målrettede og systematiske arbeid for å redusere risiko og sårbarhet, gjennom forebyggende arbeid, styrket beredskap og bedre evne til krisehåndtering.

Asker og Bærum kommuner har sammen utarbeidet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Hva er de største truslene?

- Bortfall av kritisk infrastruktur kan true kommunens og befolkningens grunnleggende behov. De grunnleggende behovene er definert som mat, vann, varme, trygghet og lignende.
- En epidemi/pandemi kan også utfordre kommunens evne til å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud, noe vi har fått oppleve i 2020 og 2021.
- Klimaendringer vil gi store konsekvenser for innbyggere og infrastruktur.
- Langvarig bortfall av strøm og elektronisk kommunikasjon.
- Vi kan også være sårbare for langvarige brudd på framkommeligheten på vei.

Dette er store uønskede hendelser som utfordrer hele samfunnet. Risikoreduserende tiltak iverksettes og evalueres fortløpende for å skape et mer robust lokalsamfunn. ROS-analysen danner grunnlaget for kommunens overordnede beredskapsplan. Denne gir føringer for kommunens arbeid med beredskap og krisehåndtering.

Klima i endring

En av de største truslene for Bærum er klimaendringer som vil gi store konsekvenser for innbyggere og infrastruktur. [Klimaprofil for Oslo og Akershus](#) viser at vi står overfor store endringer fremover.

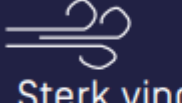

Det forventes:

- Mer medbør og flom. Vi får flere og hyppigere episoder med kraftig nedbør. Det vil gi mer overvann. Samtidig forventes det flere og større regnflommer og økning i flomvannføring i mindre bekker og elver.
- Økt stormflonivå som følge av havnivåstigning.
- Faren for jord-, flom- og sørpeskred øker med økte nedbørsmengder. Økt erosjon som følge av kraftig nedbør og økt flom i elver og bekker kan utløse flere kvikkleireskred. Det er ikke forventet økt fare for steinskred.

SANNSYNLIG UENDRET ELLER MINDRE

 Snøsmelteflom	Snøsmelteflommene vil komme stadig tidligere på året og bli mindre mot slutten av århundret
 Isgang	Kortere isleggingssesong. Ennå vinterisganger i innlandet, men mindre ismengder. Elvene ved kysten vil ha lite is

USIKKERT

 Sterk vind	Trolig liten endring
 Steinsprang og steinskred	Hyppigere episoder med kraftig nedbør vil kunne øke hyppigheten av disse skredtypene, men hovedsaklig for mindre steinspranghendelser

MULIG SANNSYNLIG ØKNING

 Tørke	Det forventes små endringer i sommernedbør og høyere temperaturer og økt fordampning gir derfor økt fare for tørke om sommeren
 Kvikkleireskred	Økt erosjon som følge av kraftig nedbør, og økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred

SANNSYNLIG ØKNING

 Ekstrem nedbør	Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann
 Regnflom	Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen
 Jord-, flom- og sørpeskred	Økt fare som følge av økte nedbørsmengder
 Stormflo	Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke

Bærum kommune som organisasjon

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Bærum kommune er en stor arbeidsgiver, med 12 000 ansatte i 8000 årsverk fordelt på om lag 170 tjenestesteder.

Kommunens virksomheter favner vidt innenfor fagområdene pleie og omsorg, helse og sosial, skole og barnehage, barne- og ungdomstjenester, tekniske tjenester, plan og miljø, kultur, eiendom og administrasjon.

Kommunens visjon er «Sammen skaper vi fremtiden»
Sammen er visjonens viktigste budskap. Visjonen angir også noen kvaliteter som vi ønsker skal prege bærumssamfunnet: - mangfold: å sette pris på og respektere forskjellighet - raushet: følelsen av et fellesskap, noe som er større enn oss selv – bærekraft: å tenke på fremtiden når vi gjør våre valg.

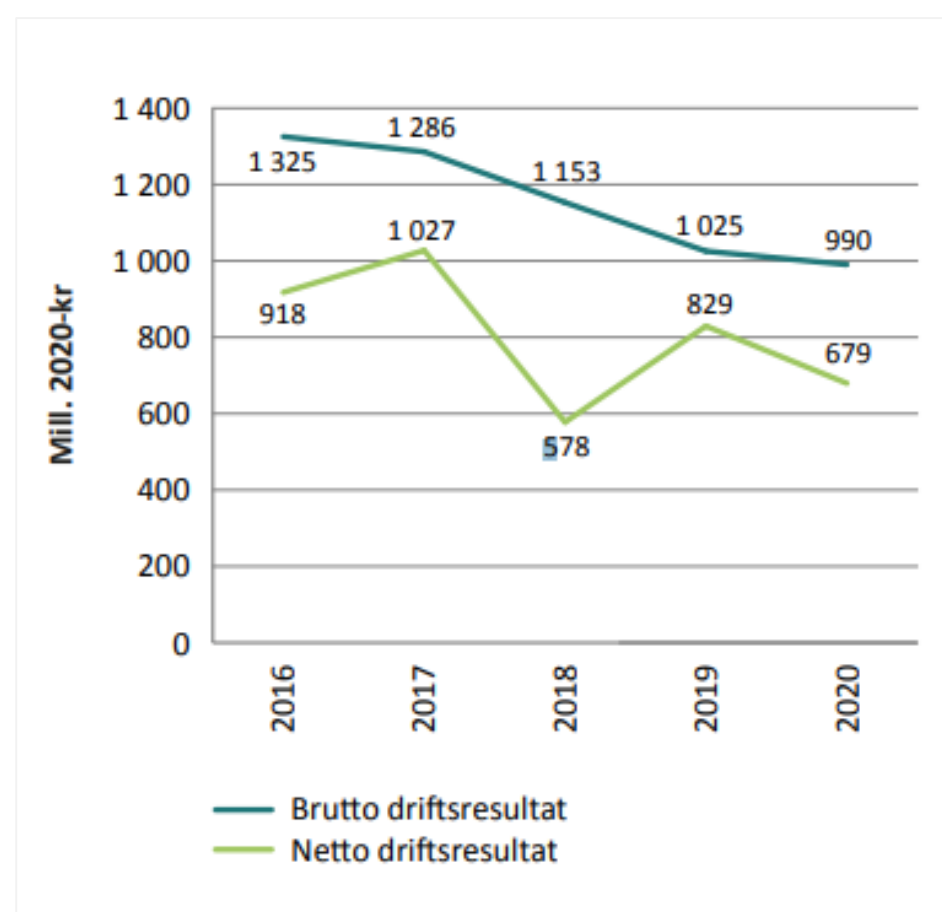

Bærum kommunes økonomi

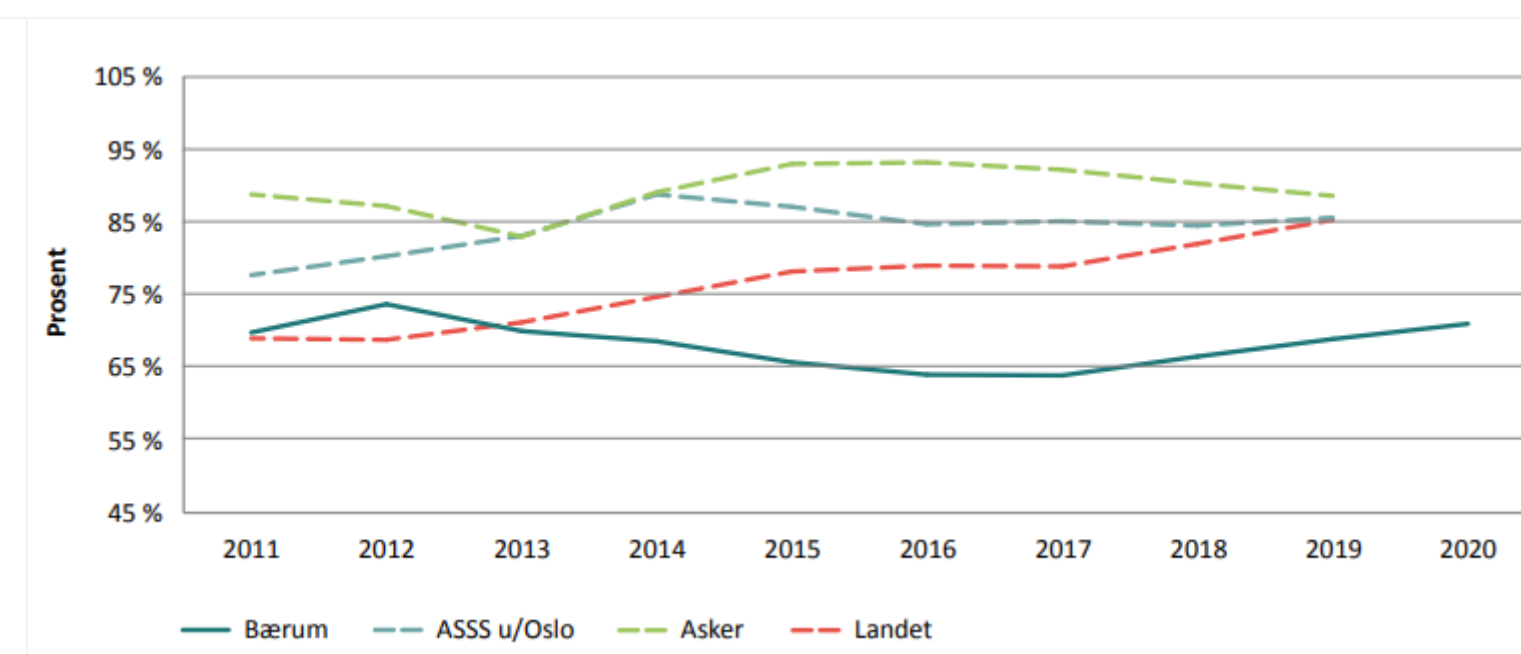
Kommunen har i dag en god økonomi, men andelen av befolkningen som jobber og betaler skatt blir lavere utover i 2020-årene. Samtidig vil utgifter til pensjonister og helse- og omsorgstjenester øke. Forsørgerbyrden vil også endres. Det er nå vi har et handlingsrom for å forberede oss på fremtidens utfordringer. Dette krever vilje til prioritering, økonomisk nøkternhet, innovasjon og omstilling.

- ▶ Det viktigste måltallet i kommuneøkonomien er netto driftsresultat, dvs. hva som er igjen etter at alle driftsutgifter (dvs. lønns- og driftsutgifter og rente- og avdragsutgifter som følge av lån til finansiering av investeringer) er trukket fra alle driftsinntekter.
- ▶ Et godt netto driftsresultat (resultatgraden) vil medvirke til at målkravet for de andre nøkkeltallene også kan oppnås. Resultatgraden har vært over målkravet i de siste fem årene. I 2016 og 2017 har resultatgraden vært spesielt høy. Dette skyldes i hovedsak ekstraordinært høye skatteinntekter. Økningen i resultatgrad fra 2018 til 2019 skyldes i stor grad den gode avkastningen i forvaltningsfondet. Resultatgraden ble høyere enn forventet i 2020. Covid-19 har påvirket økonomien, men kompensasjonsordningene fra staten har redusert de negative økonomiske konsekvensene.

Mill. 2020-kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Gjennomsnitt	Måltall
Resultatgrad	8,6 %	9,4 %	5,3 %	7,3 %	5,9 %	7,3 %	4 % (min. 3 %)
Bufferfondet	465	486	468	498	549	493	Min. 100 mill. siste år
Egenkapitalfinansiering	49 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 % (min. 40%)
Likviditetsreserve	1 283	1 771	1 959	1 781	1 372	1 633	Min. 300 mill.

Utvikling i netto driftsresultat 2016-2020

Netto lånegjeld i prosent av sum driftsinntekter, i perioden 2011-2020

Nullpunktsmålning: Hvor bærekraftig er Bærum?

Bærum gjennomførte i 2020 en måling av hvor «smarte og bærekraftige» vi er. United for smart sustainable cities (U4SSC) har utviklet et sett av internasjonale nøkkelindikatorer (Key performance indicators (KPI)) som skal gi byer en standardisert metode for å samle inn data og måle resultater, samt fremgang knyttet til oppfyllelse av bærekraftsmålene. Ved å gjøre undersøkelsen kan Bærum sammenligne resultatene med andre byer, skaffe og formidle beste praksis, og sette standarder for fremgang.

Indikatorsettet er utarbeidet i samarbeid mellom flere FN organisasjoner i arbeidet med smarte og bærekraftige samfunn.

Selve indikatorsettet består av 91 indikatorer innenfor de tre dimensjonene økonomi, miljø og samfunn/sosiale forhold, illustrert til høyre.

Dimensjon	Økonomi	Miljø	Samfunn og sosial
Sub-dimensjon	<ul style="list-style-type: none"> • IKT • Produktivitet • Infrastruktur 	<ul style="list-style-type: none"> • Miljø • Energi 	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning, helse og kultur • Sikkerhet, Bolig og Sosial inkludering
Kategori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IKT-infrastruktur ▪ Vann og sanitær ▪ Drenering ▪ Elektrisitetsforsyning ▪ Transport ▪ Mobilitet ▪ Offentlig sektor ▪ Innovasjon ▪ Sysselsetting ▪ Renovasjon ▪ Bygninger ▪ Byplanlegging 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Luftkvalitet ▪ Vann og sanitær ▪ Renovasjon ▪ Miljømessig kvalitet ▪ Offentlige rom og natur ▪ Energi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utdanning ▪ Helse ▪ Kultur ▪ Bolig ▪ Sosial inkludering ▪ Sikkerhet/beredskap ▪ Matsikkerhet

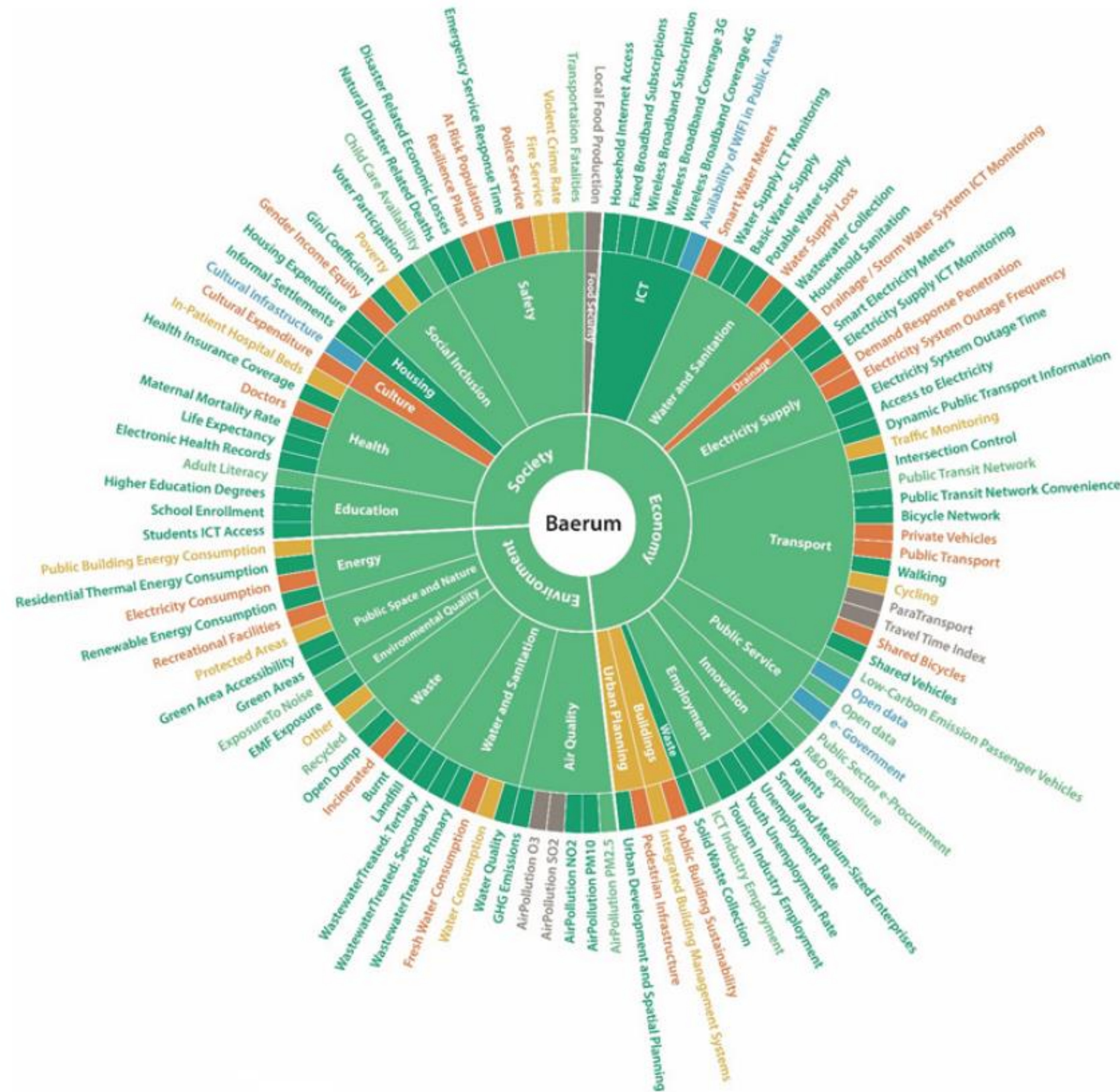
[Her kan du lese hele rapporten](#)

Excellent	Good	In progress	Improvement needed
> 95 % måloppnåelse	66 – 95 % måloppnåelse	33-66 % måloppnåelse	< 33 % måloppnåelse

Blå indikator – ikke satt en benchmark. Grå – ikke rapportert

Hva kan vi lese ut av resultatene?

- Bærum scorer godt på mange av indikatorene. Vi er på god vei.
- Grønne på hoved kategoriene
- Flere av de gule og rød indikatorene understøtter utfordringer som vi har løftet frem tidligere eks. i klimaklok arbeidet
- KPI-resultatene viser eksempelvis utfordringer knyttet til mobilitet, ressursbruk og bygg. I tillegg viser resultatene at det er utfordringer knyttet til energi- og vannforbruk.

Litt nærmere om resultatene- 7 områder

IT- infrastruktur

Bærum scorer godt på digitalisering og infrastruktur

Viktig å bruke dette som en muliggjører til å forbedre tjenester

Næringsliv

Bærum kommer godt ut med mange små og mellomstore bedrifter

Scorer godt på patenter

Transport

Kommer godt ut i nasjonal kontekst (godt utarbeidet kollektivnett, høy andel EL-biler)

Likevel viser indikatorene at vi må jobbe mer med mobilitet og mindre bilbruk og økt kollektivbruk

Kommunale bygninger

Indikatorene viser at kommunen har en vei å gå på kvalifisere flere av byggene med miljøsertifiseringer, ha systemer for sentral driftskontroll, samt redusere energiforbruket

Ressursbruk

Rik tilgang på vann, ren energi og gode renovasjonstjenester gjør at vi også har et høyt forbruk

Viktig å se dette opp mot Bærekraftsmål 12 – ansvarlig forbruk og produksjon, hvor Norge generelt kommer dårlig ut

Sosial ulikhet

Bærum scorer godt på arbeidsledighetstall og sysselsetting, men indikatorene viser at inntektsforskjellene er av de største i landet

Sikkerhet

Bærum er et trygt sted å bo

Noen innbyggere bor i områder med risiko for flom og jordskred

Scorer gult på anmeldelser for trussel og vold, noe som er forventet i bynæreområder og urbane strøk

4 identifiserte innsatsområder

Mobilitet og sykkel

- Vi har en svært høy andel privatbiler og for liten andel som bruker kollektivtransport. Dette til tross for et relativt godt utarbeidet kollektiv- og sykkelnettverk. Resultatene viser at det viktig å videreutvikle arbeidet for å øke andelen kollektivreisende og syklende. Arbeidet med bysykler, bildeling og nye løsninger for mobilitet vil være viktige innsatsområder fremover.

Ressursbruk

- Bærum har rik tilgang på vann, strøm, ren energi og gode renovasjonstjenester, noe som igjen fører til et høyt forbruk av disse ressursene. Økt fokus på gjenbruk, sirkulærøkonomi og smart teknologi vil være viktig fremover.

Bygg

- Undersøkelsen viser at Bærum scorer lavt innen bærekraft i offentlig bygg. Mange av våre nye prosjekter er forbildeprosjekter og har svært klimavennlige løsninger. Likevel besitter kommunen mange bygninger som er av eldre dato. Vi trenger gode løsninger for driftskontroll, miljøsertifisering og energiforbruk i de eksisterende byggene våre.

Sosial ulikhet

- Indikatorer knyttet til inntektsforskjeller og relativ fattigdom blant innbyggerne viser at Asker og Bærum har større forskjeller enn andre kommuner i Norge. Dette er en kjent problemstilling fra folkehelsearbeidet i kommunene. Vi må finne gode modeller for å utjevne sosiale ulikheter.

BÆRUM KOMMUNE

Bærum kommune
Postboks 700
1304 Sandvika
Telefon: 67 50 40 50
post@baerum.kommune.no